

Előfizetési díj félévre postán és helyben borítékkal 6 forint, boríték nélkül házhoz küldve öt forint ezüst pénzben.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap egyegy iv.

Lapunk mindennemű hirdeményeket fölvesz.

Egyegy hasáb-sorért apró betűkkel öt ezüst kr. számítatik.

NEMZETI UJSÁG.

Előfizetheti minden cs. kir. postahivatalnál s helyben a szerkesztőségnél. Zöldkert utca 488. szám alatt földszint, a hivatalban.

Tiszán írott czimeket kérünk. Levelek a szerkesztőségnek czimrendők.

Bérmegtelen leveleket csak rendes levelezőintézet fogadunk el. Névalírás nélküli idegen kezektől hozzánk küldött tudósításokat semmi esetre sem közlendünk.

Alapítá KULTSÁR ISTVÁN táblabíró, kladja Özvegye.

TARTALOM.

Magyarország és Erdély. Kinevezések. Névváltoztatás. Nádor ő fensége egészségi állapotáról hivatalos jelentések. — Tudomány és irodalom (Homér Odysseája. Hellenből fordítá Szabó István.) — Törvényhatósági tudósítások. Szabolcsból (rendk. közgy. nádori ünnepély, részek visszacsatolása, valami). — Az ártatlanság védelme a czáfolat ellen. — Vidéki hírek. (Pécsről. Pozsonyból.) — Vegyes újdonságok. — Figyelmeztetés a kir. József-partanoda megnyitása iránt.

Külföld. Spanyol-Francziaország. N Britannia. Olaszország. Északamerikai egyesült státusok.

Társulások és intézetek. (Természettudományi társulat. Magyar gazdasági egyesület. Váci süketnéma nővéde. Josephinum árvaház.)

Hirdetések. Gabonaár. Pénzkelet. Lotteriahúzáások. Dunavízjárás.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ő cs. kir. ap. felsége magyarszögyéni Szögyény László, cs. kir. aranykulesos, valóságos belső titkos egyszersmind magyar királyi helytartósági tanácsos s a tanulmányi bizottsággal egyesített központi könyvvizsgáló főhivatal elnökét a nmlgu magyar királyi udvari kancellariához alkancellárná kinevezni legkegyelmesebben méltóztatott.

Ő cs. kir. ap. felsége Schweitzer Márton veszprém-székesegyházi hangásznak, ugyszinfe Antal, Adolph, Zsigmond és Károly fiainak vezetéknévket „Helvey”re változthatni legkegyelmesebben megengedni méltóztatott.

Tizenhetedik orvosi jelentés nádor ő cs. kir. főhercegsége egészségi állapotáról.

Ő császári királyi főhercegsége egészségi állapotának tegnap tapasztalt bár lassankénti javulása, az egész napon át háborítatlanul folyvást tartott. Az éj kevésbé nyugalmas volt mint a tegnapi.

Ma folyó hó 23kán reggel ő cs. kir. fensége úgy érzé magát, mint tegnap. Budán mindszentő 23kán 1846. Reggeli 9 óraker. Stáhly m. k. Dr. Würtler m. k.

Tizennyolczadik orvosi jelentés nádor ő cs. k. főhercegsége egészségi állapotáról. Ő császári királyi főhercegsége egészségi állapota minden tekintetben folyvást javulván, tökéletes fölgógyuláshoz közelit. Budán mindszentő 24-kén 1846. Reggeli 9 óraker. Stáhly m. k. Dr. Würtler m. k.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

Homér Odysseája. Hellenből Szabó István rosznyómegeyi áldor, pilisi plebanus, m. acad. s kispfal. társ. tag. Pesten ifj. Kilián György kiadó-könyvvarusnál. 1846. Nyomatott Kecskemeten Szilády Károlynál. 336 l.

Midőn a főnebb czimzett remek művet, édes nemzeti nyelvünkön van szerencsénk bemutatni legittent, lehetlen annak érdekében részint a classicus szerzőről, részint pedig a magyar fordítóról egy pár szót előlegesen is nem mondanunk.

Az ő s idők remekirői egyik legnevezetesebbikének műve az, melly előttünk fekszik; s egy jeles fordítvány tisztelt olvasó, minél jobbat hellenből hazai irodalmunk, még egyet sem mutathat. S mennél nagyobb és súlyosabb vala a hiány, mit e nemben Guzmics és Kölcseynek elhunya óta oly mélyen érezünk: annál örvendetesebb s kedvesebb tünemény ez most literaturánk kopár mezején, most épen, midőn részint a politikai elvharcz küzdelme minden más törekvéseknek ellene áll, — részint a hon ifjabb nemzedéke oly kevés kedvet mutat minden komolyabb tudományokhoz, részint pedig, — midőn Szabó Istvánon kívül más pályatársakat alig ismerünk.

Magyar nyelven szólal tehát hozzánk Homérnak dicső szelleme uraim! igen, magyar nyelven azon szellem, kiről Herder oly méltán nyilatkozék ekép, hogy: „azon igazság és bölcsesség, mellyel (Homér) világa minden tárgyait egy eleven egészszé alkotja, azon meghatározott vonás, mellyel isteni festéseinek minden egyes személyét jelöli, azon erőtelés nélküli szelidség, mellyben szabadon, mint Isten tünteti föl a legmagasztosabb jellemeket, — s az erőnyek, vétkek, jó és balszerencse azon lélekragadó elbeszélés, melly Homér művein kívül, senkiében elő nem fordul, oly egyénné tővék őt az emberiség historiájában, kihez hasonlítható, s a dicsőség és halhatatlanság örök koszorujára méltóbb

nem igen találkozik.“ Így szól Herder dicső szellemrókonáról, a halhatatlan emlékü Homérról, s remekműveiről. És méltán. Mert nincs eddig író és költő, ki nem annyira szép kifejezés, miat az eszmék és óriási gondolatok nagyságában vele mérkőzhetnék. S nem kevesebbet lehet mondani előadásáról is. Egyszerű az, mint maga a természet, de egyszersmind a legérzékenyebb különbözéssel bír. Minden tárgynak saját hangja és színe vagyon. S milly változók a jelenetek, milly sokféle a jellem, milly gazdagok a festések!! Valóban sokat érdemel az, ki e classicus író remekait nemzetével megismerteti. Nem kevesebbet gyarapítja az a nemzet értelmi kincstárát, mint sok eredeti jeles író is, kinek elméjéve alig képes túlélni csak egy századot is. Ezredéken túl vinni az örök szépnék határát, — s a jóban, igazban és dicsőben kimeríthetlen bányakint szolgálni az utóvilágnak, ez igazi érdeme a valódi írónak, melly őt minden kor fia, és minden nemzet, vagy népnél köztisztelet tárgyává szenteli.

Homérnek remekei közül „Ilias” után az első „Odyssea” — az általunk bemutatott fordításnak eredetie az, melly az olvasó világ figyelmét leginkább igénylő. „Ilias” egy nagy és közös merénynek kivitele, erő s meghasonlás tolongása, a legvitázibeknek megdicsőítése; — „Odyssea” a honosiaknak foglalata, melly mind azzal kapcsolatban áll, mit a külföld vonzalmast s csodálatost mutathat; képe a legügyesebb okosság, melly végre a honbajutást ezer akadályok ellenére eszközli. Külföldön e remek művek áttételében tömegestől vetélkedtek az írók már korábbi időkben is. A németek főkép különös figyelemre méltatták ezeket. Bodmer, Damm, Bürger, Küttner s Stolberg, már igen jeles fordításban ismerteté meg ezeket a tudós világgal; — de kivált a jeles készütségű Vosz (Stuttgart, 1821 4 köt.) minden tekintetben oly remek fordításban nyújtá azokat át a német publicumnak, minél tökéletesebbet kívánni sem lehet. Nálunk e tekintetben Kölcsey Ferencz ebreszte bennünk igen szép reményeket, s ha őt férlikorának munkabíró delében nem ragadja el közölkünk a halál, azon fordítás kísérlet után itélve, mellyet „Iliasból” közölt a „Felsőmagyarországi Minervában” — bizton várhatók, hogy Homér munkáinak magyarra fordításában Vosz méltó vetélytársát lesz szerencsénk üdvözölni. Azonban a szép romények vele együt sirba szállanak. S mi a régi ő s műveltség áthonosítását hiába vártuk, hiába epedtük, mivel erre való készütséget ifjabb literaturánkban szintolly kovessé tapasztalánk, mint hajlamot. Egyedül Szabó István, rosznyómegeyi áldor az, ki senkitől nem buzdítva, senkitől nem gyámolítva a többi művelt népek jobbjai példája szerint azon eléggé nem méltányolható nemes tetre vállalkozott, hogy Homér egyik legjeles művének Odysseának átfordításában, a szépnék, jónak, s igaznak elidősülhetlen virágit irodalmunk parlag kertébe átültesse. És neki e vállalat valóban oly fényesen is sikerült, hogy jelen fordítását a tudós társaság finansialis állapota nem legkedvezőbb viszonyai közt is 210 darab arannyal jutalmazná. Valóban szép elismerés, s szép díj egy pusztá fordításért; — de mind ez méltán is ám, mert Szabó Istvánnak fordítása nem vásári, s nem is mindennapi munka. Az ő nyelve az eredetinek könnyűségét és természetességét oly híven tükrözi vissza, hogy fordítását, még a hollen nyelvben mélyebben járatos olvasó sem olvassa kevesebb gyönyörrel, mint az eredetit. Im csak halljuk e pár sor verszetet magyarját:

Τηλεμαχος δ' ὄθι οἱ θάλαμος περικαλλῆος αὐλῆς
Υψηλὸς δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ
Εὐφ' ἔβη εἰ δ' ὄλω, πολλὰ φρονεῖ μερμηρασῶν **az az:**

Telemakhos, hol az ékes magas ágyपालótája
Nékie épült, a nagy látkörű váremelében
Ment lefeküdni, sokat tünődvén sajnós ügyéről. sat.

(lásd első ének 425—28 vers 12 lapon).

Milly könnyü, milly hü, gördülékeny és szabatos nyelv-

vü fordítás! Pedig ilyen az egész mű, úgy hogy bizton büszke lehetne reá még más műveltebb nemzet is. Különös dicséretére válik fordítónak az is, hogy általában nem ragaszkodott gyermekiesen az eredeti szavainak mindenütti pusztá áttételében, hanem hol a vers szép hangzása, vagy mértéke némileg korlátozá, ott az eredeti kép és módra különösen ügyelt. Bizonyosságul szolgál erre csak e két alábbi szép vers is, hol a halhatlan istenek helyébe égi karokat használt a fordító, ekép:

Αἰολῶ δ' ἔς νῆσον ἃ φηόμεθ' εὐθα δέναιω
Αἴολος Ἰπποτάδης, φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσι, stb.

vagy is:
Aeolia szigetére jutánk; hol az égi karoknak
Kedvese, Aeolos Hippotades, tartotta lakását.
(Tizedik ének 1—2 vers 127 lap.)

Némely helyen azonban az eredeti értelmének áttételével kis morészen is élt, a mennyiben a kisebb jelentőségű mondatokra nem igen ügyelt, mint például itt:

Ὡς γὰ τ' Ἀθλοαίη. ὁ δ' ἐπήθετο, χαίρεδ' ἔθυμῳ.
fordítónál:

„Így szoltára hajolt amaz, és örvende szívében,
— e helyett:

„Így szolt Athen, ő pedig engedelmeskedett, s örvendett
lelkében.” —

24dik ének 544 verse. —

Ezek azonban oly csekélységek, hogy az egésznek becséből majdcsak mitsém vonnak le, úgy hogy mi a jelen fordítást, mint irodalmunk egyik legszebb gyöngyét, a t. cz. olvasó közönség figyelmébe és pártfogolásába bizton ajánlhatjuk. A munkának kiállítására, melly Kecskeméten Szilády Károly ur nyomdájából került ki, oly csinos és hibátlan, hogy mi arról is csak jót és ajánlatost mondhatunk.

Mészáros Károly.

TÖRVÉNYHATÓSÁGI TUDÓSÍTÁSOK.

Szabolcsból. N. Kálló, oct. 16. Rendkívüli — s hogy úgy irjam — csak futólagos közgyűlésre gyűltek ma egybe Szabolcs rendei, a félszázados nádori ünnepély iránt tanácskozandók. Elnök m. főispáni helyettes előterjesztvén a közgyűlés czélját, fölszólítá a megyét, miszerint a bokros érdemekben megöszült ország első hivatalnoka ötven éves hivatalkodása emlékünnepeének méltó megülesét e megye is küldöttéi által diszesitené. Fölolvastatván az ez érdembeni s az ünnepély határnapját tudató httötanácsú intézvény, határozatott: a megye rendei ezen ünnepélynek a cs. kir. felség által f. évi nov. 5-dikére történt kütüzetése idejének tudat adását tudomásul annyival is inkább örömmel veszik, mennyivel inkább igyekeztek volna önkeblök sugalmából is leróni a hála és tisztelet azon őszinte adóját, mellyeket a nádor ő cs. kir. fenségének személye és ötven éves országos érdemei az egész haza irányában kivíttanak; — jól esvén tehát e téren ő cs. kir. felsége kegyes rendeletével találkozhatni, fényes küldtséget neveztek ki nádor ő fenségénél a megye érzelmeit tolmácsolandót, mellynek vezéréül elnök mlgos főispáni helyettes kéretett föl. — Minthogy pedig a hírlapokból, de tárnok ő nmlgának főispáni helyettes urhoz intézett leveléből is értett ő cs. kir. fenségének beteg állapota az ünnepély elhalasztását kívánná, — a küldöttek, az ünnepély megtartása napjáról, mihelyt csak tudva leend, legottan hivatalosan alispáni uton rendeltettek értesíteni. — Olvastatott Pestmege levele is, mellyet szinte a nádori ünnepélyre veretendő emlékpénzek — s még tudva van ez ügyben mi iránt, bocsátott szét. Az emlékpénzek közül egy példány a levéltár számára rendeltetvén — a magánosakra nézve pedig aláírási előfizetés rendeltetett el. — Ezekután még egy két közigazgatási ügy tárgyalatván, a jegyzőkönyv hitelesített, s a másfél óráig tartott közgyűlés eloszlott. — Megemlítem még a mult évnegyedes közgyűlés végnapjaiban tárgyalak egy két pontját. Vetto a megye Kraszna két rendbeli levelét, az egyiket köszönettel a megyének megküldött térképével;

a másikat, mellyben bizonytalan állásából kiemeltetése iránti közremunkálásra szólítja megynket, az orsz. gyűlési utasításokat készítő választmányhoz utalván, — levén különben is már ez ügyben Szabolcsnak végzése. Bizony csak furcsa annak a Krasznának a helyzete; mult magyar országgyűlésre meghivatik és meg nem jelenik, és mivel meg nem jelenik, bíróság elmarasztaltatik, de az ítéletet végrehajtani nem engedi: most meg azt írja; hogy csak mint magyarországi megye kíván az erdélyi o. gyűlésben részt venni! . . . . . Olvastattam még a mult évnegyedes közgy. végnapjaiban a httótanácsnak egy rendelete, mellyben tudtul adja, hogy a megye folyamodására a m. kir. egyetem ezentul csak a nagyobb okleveleket, minő p. o. az orvosi, bocsátandja ki latin nyelven; a kisebbeket pedig, minő a bábakósat. magyar nyelven. Erre nézve a rendek azt határozták, hogy miután e hazában diplomáciai nyelv a magyar, s az iskolák nyelve is az — egyedül a magyar nyelven irt okleveleket fogják megyéjükben kihirdettetni. Fölhozaték ugyan ez ellen, hogy ezen végzés által csak ártatlanok fognak szenvedni, s hogy minden europai nemzetnek tudományos nyelve a latin, és hogy nem egy külszországban az egyetemek oklevelei még most is ezen adatnak ki; miellen mondatott: hogy itt magasabb szempontból illik kiindulni, hogy sem az egyesek java vagy kára, a közhaza szempontjából; és mig más nemzetek az illy okleveleket idegen nyelven nemzetiségök sérelme nélkül aggodalmatlanul bocsáthatják ki: addig a maroknyi magyar nemzetnek a legkisebbet sem szabad elmulasztania, mi által nemzetiségét fejleszthetné, terjeszthetné, föntarthatná, biztosíthatná. — És így maradt a végzés. — En pedig rövid, kevés érdekű levelemet befejezhetném, s magamat a nyájas olvasónak nov. 30.-káig, ekkorra t. i. kitűzött évnegyedes közgyűlésünk idejeig szives hajlandóságába ajánlhatnám, ha még valami eszembe nem jutna, mit azonban csak távolról szándékom megérinteni, mivel az arról tudósítás talán nem is az én körömhöz tartozik. Hallott talán valamit az utósó debreczeni vásár alkalmával ugyan ott tartott éji zenéről? . . . hiszen a debreczeni vásárokról az ország minden részeiből szoktak egybegyűlni, a látott és hallottakat pedig oda haza elmondják. . . . De bármint legyen, röviden csak ennyit. Az említett alkalommal és helyen, bizonyos méltóságot bizonyos szabolesi, bihari, hajdukerületből is talán még más megyéből mély tisztelői nagyszerű éji zenével kívánták meglepni; szándokukat azonban végre nem hajthatták, mivel nemes működésük kezdetén azonnal a polgári rendőrség és helybeli gyalog és lovas katonaság által akadályoztatának. S mivel hogy a futás, ha szegény is, de hasznos, a négy szelek felé száguldának a tisztelgők, sokan közülök mint megannyi csatából tért daliák sebeikben feküdvén, vagy azok immár behogedtt de diszes jeleit viselvén. Mondja azután valaki, hogy a polgári érdem szerzte cserkoszoru fuzérébe egy örökzöld tűzése áldozatba nem került?! . . . . . K. István.

Az ártatlanság védelme a czáfolat ellen. *)

Probum et tenacem propositi virum si fractus illaba'ur orbis, impavidum ferient ruinae.

Jól megfontoltuk tettünket, midőn jelen soraink írásához kezdünk, mert egy megyei tisztviselőt czéggérré kitenni, szeretet s törvényhatóság elleni bűnnek tartottuk. Távol volt tőlünk a nemtelen indulat, mert „Omnes homines, qui de rebus dubiis consultant, ab odio, amicitia, ira, atque misericordia vacuos esse decet. Haud facile animus verum providet, ubi illa afficiunt“ mond Salust. Nem gyűlöltük a szánnadó cselekvőt, hiszen már Seneca mondá: „nem okoshoz illő a hibázókat gyűlölni, különben is maga előtt leszen gyűlöletes.“ Igen — de az elszomorodott nép panaszai megsűríték a levegőt, fensőbb körök, sőt törvényszéki tagok is a tisztviselői eljárás ellen nyilatkoztak; a szerencsétlen leány sirba szállt, kinek kínzása előtti állandó egészségéről bizonyos adatokat szerzünk, — hinnünk kellett: a tényt másoké alól kivonva, saját tollunk alá venni, hogy több efféle várhatókat akadályozzunk. — Sirt lelkünk a tény valósága fölött, s ohajva gondolánk az időre, melly a vigasztalás gyermekét, az alapos czáfolatot magától a tisztviselőtől, nem más egyéntől irottat s hitelesítettet megszüli. Megérkezett végre a várva

*) Jelen cikket erkölcsi kötelességünk elmulasztása nélkül a közzétételtől vissza nem tarthattuk. Szerk.

várt (nem) czáfolat; s ki hinné — örömmel vettük kezünkbe a lapot, melly azt föltárta; de milly nagyon megszorodtunk, midőn abban temetésre meghívó levélre ismertünk; tisztelt Jablonszky István ur bennünket temetésre hi meg — igen — temetésre, egy védetlen leány temetésére, kit szívtelen kezek nyomtak sirjába. Hiszen eltemették már! Nem, — tisztelt olvasó! — becsületével nem bír a dúló hatalmaskodó, áldásban őlt ez az embereknél, s mivel elégtelen volt elnyomására, mintha keveslené a testi halált: más szőlített föl, hogy ezt is, az ártatlanság zálogát, a bűnnek fekete szemfedője takarja. — Ha t. cz. ügyvéd urat e tényre csakugyan embertársra becsületének szeretete, nem fölszólítás indította volna: ugy mi mindketten egy czélra dolgoznánk; ámdé tudom ki által szőlített föl; tudom, mikép jutottak kezéhez a bizonyítványok? tudok a T-ra irt levélről, mellyben a tisztviselő ur sürgeti a bizonyítványokat, „mellyekről már előbb beszélt“; tudom azt is: hogy az állítólag károsított molnár egyik eszköz volt a farmosi biráktól kiadott bizonyítvány megszerzésében a tisztviselő ur tisztítására; (de mire mutat ez?) szóval: mindennek nyomában vagyok, mert inter vos ipsos inimicus vester. Nihil agis, nihil moliris, nihil cogitas, quod ego non modo non intelligam, sed etiam non videam, planequo sentiam“ — Ügyvéddileg fogta föl e dolgot, de nem alaposan, nem kielégítőleg; hogy Washington szavaival éljek: „bár szíve olyan volna mint tolla“ azaz: bár tollát meggyözdöse követné! Szívesen hallgatnék a felelettel, de minthogy az egész „megyei események“ czimű közlést (kivéve a templombani viseletet, mellytől elhallgatva az idő védelmének engedett át) aljas ragalom halmazának nevezi, s e mellett mint qui omne tulit punctum, a feleletre győzedelmi érzettel szőlít föl — netalán a nemzeti lapot aljas koholt rágal-makkal befertőzöttnek gondolja a világ: az ártatlan leány becsületének védelmét ekép kezdem meg.

Mikép meri t. cz. J. I. ur egy tévedett tisztviselőnek bűnét más bűnnel menteni? Ismert nemes jelleméről fogva mikép tudott annyira megfélekedezni: hogy hamis alaptalan bizonyítvánnyal keljen ki a szerencsétlen leány ártatlansága ellen? Azt mondja ugyanis ügyvéd ur: „hogy kezei közt van M. J. t-ai bírónak, a tény bírójának bizonyító levele, mellyben írja: „mikép a gyanuba esett szolgáló T-án megyei tisztviselő közbejötté nélkül megismerte a lopást, kijelölvé bűntársul a molnárlegény feleségét“. — En ezt ünnepélyesen tagadom, s bár nem látam azon levelet, bár mértföldekre távol vagyok, azt állítom: hogy t. cz. ügyvéd ur M. J. bizonyítványát soha sem látta, sem kezében nem volt. Tegyük föl bizonyos pénzmenyiséget, p. o. száz azaz 100 pftot, — a nagy tehetségű, jozan itéletű, s igazságszerető főispáni helyettes ur legyen köztünk a bíró, — ha kezei között volt M. J-nak valóságos levele, mellyt ő saját kezével irt, vagy csak az ő meghagyásából s tudtával iratott: ugy én — ellenben a vesztő fél, a pénzöszevegnek valami jó czélrai lefizetésében marasztaltassék el. Egy hőbortos embernek bizonyítványát más neve alatt criminalis dolgokban az országnak bemutatni! nagy bottás; incidit in syrtim qui volt vitare charybdim. Így jár az, ki roskadozó falat hátával örökösök támogatni. En M. J-nak szájából hallottam tanuk előtt (tehát megváltoztatni nem lehet) mikép a leány sem ő, sem a helység tanácsa előtt bünt elismerni nem akart; t. cz. ügyvéd urnak állítása tehát hajtórést szenvedett, s így nem áll: hogy a leány nem ártatlan. Mivel pedig azt mondja: a „kínzásra nem volt szükség, tehát nem is kinoztatott“ concedo majorem, nego minorem; mutassa meg hogy nem kinoztatott, én behizonyítom — hogy kinoztatott.

Ügyvéd ur homokon épített, az alap már összedől, tehát egész építménye. Meg nem foghatom azon gondatlanságot, hogy az esemény helyszínétől távol, egyenesen ki meri mondani: „nem kinoztatott“ minden próba nélkül. És csak olly egyént ismerök jó ügyvédnek, ki nem csak ok nélkül nem mond valamit, nem csak az ellenfél állítását tudja szétrombolni: hanem ezen fölül a maga állítását is rendithetlen támaszlopokkal be tudja keríteni; — ámdé láttuk, mikép ügyvéd ur nem csak meg nem czáfolta a rémkinoktói vádat, sőt olly fegyverhez is nyul, mellynek terhe az érintőt agyoanyomással fenyegeti: a molnár által egy mit sem értő embertől kisajtoltt, s a bíróság neve alatt hamis tanúságot koholó bizonyítványhoz; — tehát legyen szives megengedni, ha alaptalan egyszerű állítását „a kínzásra nem volt szükség s

nem is kinoztatott“ — tisztelettel visszautasítva: biztosabb tákokok keresésére szőlítom föl.

Mi azonkívül, hogy a hamis bizonyítványt valóságos M. J. t-ai bírónak ellenbizonyítványával, mellyben a leány bűnvallomása tagadatatik, meg tudjuk czáfolni: még a kínzás rémneimet is be tudjuk bizonyítani. De mit szőlünk a kinokról, vagy kit hívunk elé tanúnak? reszket tollunk, a leány nincs többé, ő nem szőlhat?

„Reng szívem, mint hullám hánnya saika,
Bennem elfagy minden érzemény.
Néma, zárt az elhalónak ajka,
Szemfedője gyászba hullt remény.“
(Vége köv.)

VIDÉKI HIREK.

Pécs, oct. 10. Nmlgu püspökünk, nagykeri Scitovszky János ur, a rohitschi gyógyviznek egészségére megerősítése végett használása után szerencsésen visszatért septemher 14-kén székvárosába, melly őt, a várva várt szeretett főpásztort, a legélénkebb örömmel fogadta. Ő azonban apostoli buzgalmánál fogva három nap mulva Pécsről ismét eltávozott a drávántuli részekre, hogy hiveit a bérmálás szentségében részeltesse. Legelőbb a harkanovczoi híveket látogatá meg. E plébániának, mint még számtalan más drávántulinak, eddigelő nem volt iskolája; sőt még azon tanító is, kit ő nmlga néhány év előtt oda helyezett, gondoskodva életszükségeiről, onnan akkoriban elutasított; de a buzgó főpásztor nem hagyá magát szent szándékában akadályoztatni, hanem mélt. báró Prandau Gusztáv mint földesur hozzájárultával, a nevezett plébánián iskolát alapított, mellyhez telket és épületfát a t. báró ur adand, a többi költségeket pedig az iskolakedvelő püspök viselendi, ki azonfölül a tanító számára 1000 pftnyi alapítványt is tett. A nép kimondhatlanul örvendett e tény fölött, s ezer áldást mondott a jó nép a főpásztor és báró urra. Innon Szekesőre vette újat a buzgó főpásztor, holismét számos gyermeket megbérmált; Mohácson pedig sz. Mihály napján isteni szolgálatot tartva, még az nap Izsóp és Dályok plébániák látogatására indult. Főpásztori utjából folyó hó 3kán tért vissza székvárosába.

Pozsony, Oct. 6án. Szép ünnepre viradott nem csak a pozsonyi tanári kar, hanem a városnak minden műveltebb s a tudományokat melegen fölkaroló egyén a f. hó 4én; melly napon t. i. fötisztelötti Cherrier Miklós kanonok ur a pozsonyi tanulmányi kerület legújabbán kegyelmesen kinevezett érdemteljes főigazgatója az olly fontos, mint kellemesen terhes hivatalába fényesen beigtattaték. A magasztos ünnepély reggeli 10 órakor a sz. lélek segítségül hívása után ő nagysága által a magasságbelinek bemutatott véretlen áldozattal vette kezdetét. Isteni szolgálat végeztével a dicsően uralkodó honatya életnagyságu képével pompásan földiszített akadémiai nagyobb terembe — vonulának a szép számú vendégek, és a szerény tanuló ifjuság; amazok közt örömmel szemléltük tündökleni a fötiszt. helybeli főképtalan majdnem valamennyi tagját, megyei lelkes első alispánunkat tisztársaival, a királyi váltótörvényszék elnökét, városunk főbiráját, polgármesterét, több választott polgárát, s számos egyházi urakon kívül, több királyi hivatalnokot. Nt. s tek. Dussill Illés akad. aligazgató ur röviden előadván az ünnepély czélját és tárgyát, a tanári karból küldöttséget nevezett ki a főkormányzó tiszteletteljes meghívására, ki is a teremben szünni nem akaró harsány „öljön“ közt megjelenvén s elnöki székét elfoglalván, akad. aligazgató ur által velős beszéddel lelkesen üdvözöltetett; majd a k. kineveztetést hirdető oklevelet fölolvastván, elevenen tolmácsolá a tanári karnak őszinte örömét, abból fakadótt, hogy olly kitünő tehetségű, szilárd jellemű férfuba összpontosult a népatya bizodalma, kit a tanári kar és művelt közönség kellemes társalgása, nyájas leereszkedése, mély tudománya, terjedelmes és sokoldalú ismeretei miatt mint tanárt, mint írótt, mint szónokot és polgárt tisztelni, becsülni és szeretni már rég megtanult, erős hitét fejezvé ki az iránt, hogy a nevelési ügynek illy jeles tapintatu, s bölcs kormányzó vezérlete alatt virágzania kell; végre háromszorosan éltetvén a legelső magyar embert legkegyesebb királyunkat, nádor ő fenségét, az egész ausztriai házat, a hont kormányzóival együtt, az összes tanári kart, az ünnepélyre megjelent vendégkoszorút, s főigazgató ő nagyságát, kérte a lépteink és működésünk fölött örökösök Ohajtásához csatlakozott őszinte örömet megadni: ugy azt ő nagysága számos évekre kinyuló élete föntartásával

élvezhetünk is megengedni kegyeskedjék. Erre tisztelva szeretett főigazgató ő nagysága valóban remekül szerkesztett beszédben hálás jobbágyi hódolattal fogadva ő felségének magas kegyelmét, miszerint ő fontos hivatalát gyöngé vállaira ruházni, s a kerületi ügyek, jelesen a hajdan is már virágzó pozsonyi kir. akadémia kormányzásával megbízni kegyeskedett; s mind ő felségének, mind kedves hazánk nagy primásának a nevelési ügyben szerzett bokros érdemeiket elősorolván, avatottan fejtegette a szülőknél magzataik s tanítóknak mint olyanoknak, és növendékeik iránti sokoldalú kötelességeiket, tüzetesen megmutatván, mikép az oktatásnak vallásos kellő szükségképpen alapulnia, különben a hon boldog nem lesz, nem lehet; szólott az ifjakhoz is atyai hangon, buzdítván őket szorgalomra, erényes viseletre, sz. kötelességeik hű és pontos teljesítésére. — Engedje a mindenható, hogy főigazgató ő nagysága szívből szakadt forró ohajtása teljesültével a magyar haza legyen nagy, boldog és szerencsés. Sokáig tartó „eljon“ koszorúza a szívélyes szónoklatot. Szólott végre a helybeli főgym. és nagyobb elemi tanodák érélyes s derék igazgatója nt. t. Pendl ur, hálás köszönetet mondván ő felségének azon ritka kegyeért, hogy a főigazgató ő nagyságára ruházni méltóztatott, igérvén, hogy a tanárok valamint ekkor, úgy ezután is előbb felsőbb helyről szabott kötelességeiknek pontosan megfelelvén, ő nagysága megelégedését ernyedellen munkásság által kiérdemlenni iparkodandnak. Az öröm riadó hangjai közt távozók ő nagysága beigtatási helyéről. Nt. Fábrián Ambrus ur a főgym. költségvetés osztályának új tanára ügyes tollából folyt „Örömdal“, és D. G. görög versetezete dicsőíték a nap emlékét. — F. J.

Vegyes újdonságok.

(Az urakat a másik oldalon nagy csapás érte.) Tisztelt barátjuk ifju Szabó Pál, a magyar kereskedelmi társaság eddigi igazgatója, miután a társaságot — mint tudva van — több mint 84,000 p. forintig megkároslította, a kapu föl fától vett búcsút. Ezt azon értesítés után közöljük, mely ezen nemzetbecsületet és hitelt olly könnyelműen eltékozoló szökevény ügytársai, s egy barátjától a pesti lapok múlt pénteki számában megjelent. Mi ezen tényhez nem akarunk commentárt csatolni, — mert nem tulajdonunk a káröröm. Ez valóban keserű és tanulságos tapasztalás. — Mint mondják, a nevezett szökevény a mint octob. 21-kén a választmányi bizottság által bizonyos tárgy iránt fölvilágosítás végett igen szorgoltatott volna, néhány órai mentogatódás után magára zárkózott, s egy levelet írt, melyben tudomására adja a kereskedelmi társaság választmányi bizottságának, hogy miután őt annyira megrohanák mindenfelől, — ő véget vetend életének. Ezután elrejtőzött, hogy a hiedelmet, miszerint csakugyan megölte volna magát — annál inkább megerősítse; — azonban voltak, kik láták, hogy egy paraszt kocsin lélekszakadva hajtatott Bécs felé. Utilevelet Dolbini névre váltott magának. — A gondos bizottmány nem késett azonnal oda is nyomozni e nemtelnet tolvajt, kit a büntető torla kezé bizonyára utóér egykor, bár hova rejtőzötték is... Valjon nem furdálja e kisé a lelkiismeret a t. barátokat, kik annyi bizodalomra érdemesíték a haszonatlan embert s ez által annyi kárt okoztak másoknak is?!

(Ezen hó 23-án, a Pilwax kávéház előtt egy ifju nyilvánosan összeverekedett egy fiatal emancipandussal, kinek ugyancsak súlyos argumentumokkal verte hátrá a felobarati szeretetparancsolatit. Nézők igen számosan voltak idegen átmenők közül is, kik a kávéház előtti spectaculumon egész gyönyörrel bámészkodtak. Ej ej, édes öcsém uraimék! bizony jobb volna a korpával össze nem keveredni, s önjellemükre kisé jobban ügyelni, akkor Pilwax polgársága bizonyára jobb hirben állana a közvélemény előtt. Mi magunk is megfordulván némelykor ezen hirre kapott kávéházban, — úgy vettük észre, hogy annak udvarra levő szobáiban, s ezen szobák asztalain igen sokszor véres ütközetek történnék — a kártyák közt, — és sok legyőzött hadvezérnek keserű adó rovatik nyakába. Ide sem ártana némely argus szemeknek gyakortább bepillantani, — bizony bizony szépen megköszönnek sok szülő.

(Pesten sok új ház vagy épülőben) ez igen szép, igen örvendetes; a kitől telik jól teszi, építsen, bontson, alkosson. Amde ezen építkezések valóban sok kellemelenséggel kötvék össze a városi lakosság részére, mit szó nélkül nem hagyhatunk. S ez azon bosszantó körülmény, hogy a mely utcában valami ház, vagy csak viskó építetik: ott a téglák, kövek,

és egyéb anyagok és szerek annyira elzárják a járást, hogy keresztül hatolni az embernek sokszor nem csak kellemetlen, de életveszélyes is. Már kérjük szépen a rendőri, vagy más illető hatóságot, nem látjuk át, hogy miért ne intézkedhetnék itt bizonyos rendtartásról, miután tudjuk, hogy sok más nagy városokban is, nevezetesen Bécsben, hol 4—5 emeletű roppant palotákat építnek az ottani szűkebb utcákban, bizony mind a mellott az olly renddel megy véghez, s az építkezési anyaglatok olly csinosan helyezvök el, hogy az átmenők kelők s járók kényelme épen nem zavartatik meg. Ezen példában mégis csak követhetők a bécsieket.

(A „Français“ színház Párisban Lafon ur s Contat) kisasszonyt, mint nyugalmazott színművészeknek, összesen 302,430 fr. nyugdíjt fizetett. Lafon ur évenként 7200, Contat kisasszony 6200 frankkal jutalmaztaték. E színház jelenleg évenként 190,000 fr. nyugdíjt fizet.

(A párisi színházak évenként egy millió) frankot szoknak adományozni a szegénység fölsegelésére.

(Hogy mennyire kifejlődött Németországban a tudományos élet, eléggé bizonyíthatja csak az is, hogy ott jelenleg csak történelmi egyet 85 van, melyek közül 15 Poroszországra, 9 Ausztriára és Bajorhonra, s öt a württembergi királyság és Badenre esik. — Magyar régiség-tani és történelmi társulat — ubi es?

(Egy vérszomjas nő egész családját) nevezetesen atyját, fivőjét, annak nőjét s két gyermekét mind megmérgezte a minap Essingonban.

(A legnagyobb gözmalom, jelenleg) Északamerikában Richmondban Virginia fővárosában létezik, 324 óra alatt 982 mázsa lisztet öröl.

(Pompeji romjai közt egy legközelebbi ásás) alkalmával házat fedeztek föl, melynek falai olly csodaszépen festvök, minőhez hasonlót sem a régi, sem az újabb kor nem mutathat föl.

(Nagy-Britanniában a múlt évon át) 27 1/2 millió levél fordult meg a postán, s így 40 millióval több mint ez előtt két évvel, minek oka leginkább a postabér leszállításában fekszik.

(Orleansban egy öreg nő, több év koldulását) után 27,000 frankot rakott össze, melly öszvege egészen rézpénzből állott. Ezen koldusnőnek anyja szinte olly öszveget gazdálkodott össze, mellynek kamata évenként 700 frankra ment.

(Angolhon egyik igen elhíresedett vasöntő) gyárából nem rég egy templom került ki, melynek ára csak 6000 tallér, s hajón darabonként Jamaika szigetébe szállított, hol azt rendszeren használni akarják. E templom 22 öl hosszú s 14 öl szélességű, s tarka üveggel fedett igen magas tornya van.

(Megjelent, s Hartleben K. A. és Altenburger) könyvadásoknál Pesten kapható: „Világegyetem vagyis az egész földnek népe,“ — különös tekintettel az országok és népek műveltségi állapotára és történetére a mathematicai és természetű földrajz vázlatával együtt. Irla Rajcsányi János. Négy aczél és fametszettel. Pesten 1846. Bekötve 2 fr. (ezüstben?) 30 kr. Ezen közhasználatu, s főkép az ifjuságnak igen ajánlható munka bővebb ismertetését lapunk legközelebbi számainak egyikében közlendjük.

(Szinte most került ki sajtó alól) „A házi nevelés tanácskönyve“ Heinsius Tivadartól magyarítva Fábrián Gábor magy. akad. rendes tagtól. Budán. A magy. kir. egyetem betűivel. 396 lap. Ára 2 frt p.p. Ezen igen jóles munkának bővebb ismertetésére legközelebb hasonlólag visszatérünk.

Figyelmeztetés a kir. József-ipartanoda megnyitása iránt. A pesti kir. József-ipartanoda folyó évi november 1jén megnyitandó levén, az illetők ezennel értesítetnek, miszerint a növendékeknek fölvétele s beírása october 28kán az ipartanodai igazgatóságnál, a kir. tudom. egyetem épületének azon részében, melly, a kir. József-ipartanoda ideiglenes használatul szolgál, meg fog kezdetni, s november 3dikáig mindennap reggeli 9—12 óráig folytatatni.

Az ünnepélyes isteni szolgálat nov. 1jén 10 órakor a kir. tudom. egyetem templomában; ennek bevégezte után pedig a megnyitási szónoklat, az intézet teremében fog tartatni.

November 4kén megkezdetnek a nyilvános előadások.

Mint hogy pedig az ipartanodai legfelsőbb sza-

bályrendelet értelmében a rendes növendékek sorába csak olly ifjak vétethetnek föl előleges vizsgálat nélkül, kik a felsőbb elemi tanodákat elvégezték, s a 13dik életévet meghaladták; azon ifjak, kik a felsőbb elemi oktatásról tanodai bizonyítványt elő nem mutathatnak, nov. 2dik és 3kán a délutáni órákban vizsgálat alá fognak vétetni az iránt: vajjon birnak e olly előismeretekkel, mellyek az ipartanodai előkészítő év tanulmányainak kellő föl fogására megkívántatnak. Pesten october 22kén 1846. Karácson Mihály m. k. tanulm. bizottsági ülnök mint a k. József-ipartanoda ideiglenes igazgatója.

K Ü L F Ö L D.

Spanyolország. Az oct. 9ról kelt „Herald“ azon különféle magyarázatokról szól, mellyek a Montpensier herczog ellen tervezett gyilkos merénylet fölöl keringtek, megjegyezvén, miszerint azon vélemény a legvalószínűbb, hogy az elfogott egyén egy szerencsétlen örült, Don Francisco infans ő kir. fensége leányai rajzmesterének testvére, kikhez már folyamodás is történt, hogy e szegény eszölöstől közbejárásukat meg ne vonják. — Annyit mindenesetre biztosan mondhatunk, hogy e szerencsétlen még halálos ítélet nem mondatott, hanem legfőlebb beáratással fog büntettetni, melly őt továbbá gátolni fogja hasonló veszélyes tettek elkövetésében.

Azt beszélik, miszerint Narva ez tábornok Krisztina királynővel ismét meghasonlott, mire Madridból szármuzetett.

Madridi oct. 9ról kelt tudósítások szerint a francia herczogok a francia követségi palotában ma fogadják a diplomata testületet. Bresson gróf egyenkint mutatá be az idegen követeket. Bulwer hiányzott; a francia herczogok megérkezése óta Aranjuezben Salamanca mezei lakán tartózkodik. Kiváncsiak, vajjon Bulver a királynőnek holnap törtéendő összekelési ünnepélyén jelen leend-e vagy nem, hova minden idegen követek hivatalosok.

Franciaország. Páris oct. 14. A király tegnap és tegnapelőtt St. Cloud-ból a neuillyi palotába és a tuillériákba érkezett, hir szerint azon szépművészek meglátására, mellyek e palotákban új menyek fogadtatására tétetvök. Már Bayonne, Pau s Bordeaux-ból is érkeznek tudósítások azon ünnepélyek előkészületeiről, mellyeket ezen városok az új egybekelték tiszteletére rendeznek. A bordeauxi helyhatósági tanács 55000 frankot megajánlott, ez öszvegből 5000 fr. szegényeknek fog juttatni, melly fényes előzménykétség kívül a többi városok is követendik. Madridból ez uttal a telegraphi sürgöny mi utat sem hozott, a „J. des Debats“ utazási levelei pedig csak oct. 7dikeig terjednek. Azok nem tartalmaznak egyebet, mint két disztrakoma hű leírását, s szoros előadásával azon rendnek, mellyben a személyek asztalnál helyet foglalának; az első lakomát az anya-királynő adá az örömnep előtt, hol francia étkekkel vendégeltettek meg a jelenlevők; a második pedig a francia követnél rendeztetett, hol a vendégek között Narva ez marschall is jelen vala, ki, mint nyíltan megjegyezték, általános tárgya volt a közfigyelemnek. A herczog első találkozására arájával, igen nyugtató benyomást tön reá, s testvéreinek e szavakat mondá: „oh! elle est mieux que son portrait.“ Azon szerencsétlen körülmény, melly Montpensier herczog elleni gyilkos merényletről előbb csak hirszerűleg nyilvánult, most már valósult, s kisé lehangozta a kedélyeket. Valóban — mint maga a „J. d. Debats“ írja — a francia követségi lak majd csak nem kapuja alatt egy gyanus ember föl tartóztatott, magaviselete már a herczogok megérkezésénél föl-tűnő vala; és midőn megmozdított, két töltött pisztolyt találtak zsebében. A belügyminister által kérdőre vonatva, megvallá, miszerint szándoka vala egyik golyóval Montpensier herczogot meggyilkolni, másikkal pedig önmagát kivégezni. Ezen ember Olivarrita kapitánynak nevezi magát, és Madridban tulzó véleményeiért általában ismeretes.

Montpensier herczog házassága alkalmával számos megkegyelmezések történtek. Több mint száz rendőri kihágások miatt elítéltek büntetésre egészen elengedetett. Nemkülönbén majd ennyien, személy s vagyon ellen elkövetett bűnök miatt elítéltek, részint szabadon bocsátatnak, részint pedig szolidébb büntetésnemert nyernek. Ez utóbbiak közt vannak Quénisset büntársai is, kik 1841diki szeptemberben Orleans, Nemours s Aumale herczogokot meggyilkolni kísérték, Brazzier és Jarasse mindketten holtaiglanos fogságra ítéltek, s most büntetésük hét évi fogsággá változtatott; Petit,

Malot és Bracheron szinte nevezetes büntetéselengedésben részesültek. Az 1834 és 1835ki nyugotti zavarok miatt holtaiglanos kényszerítő munkára kárhoztattak közül nyolczan 5—10 évi fogságra szállítottak le, s végre kegyelmet nyertek négyen az 1841-dik decemberi marseillei rablócsapat czinkosai közül, s kilenczena rocheforti, touloni s bresti bagnokból, mind olyanok, kik büntetésük egész ideje alatt jómagaviseletük által kitüntek. — A megkegyelmezéseken kívül számos diszrend-kiosztások történtek. A többi között A thal in báró Franciaország pairje s a hercegeknek Madridbai kísérelője a becsületrend nagy-keresztjével diszített föl.

Britannia. London, oct. 13. A kormány az Irhonbani katonai hatalom erősítésével foglalkozik. A 6dik testőrezred, mely eddig Morwichban fehédt, parancsot kapott Liverpoolból Irhonba evezni, szinte egy más ezred is. Irhon vagyonsb lakói, különösen Limerick grófságban, nagy rémülésben vannak, minden pillanatban attól tartva, hogy az éhező nép által kifosztatnak. A gabona ára mindkét szigetben folyvást növekedik.

A Mexicóból érkezett utósó pénzügyi tudósítások pénzkeltünk nézve nagy rémület élesztettek, mivel azokból kitünik, hogy a jelen mexicói kormány az utósó pénzügyi bizottmánytól származott papirokat el nem ismeri s a megbukott kormány pénzrendszabályait érvényteleneknek nyilvánítja. Sőt Santa Ana Gomes Jarias új pénzügyi ministert azon nyilatkozatra hatalmazá, hogy Murphy mexicói ügyviselő által kivitt pénzügyi rendszabályok meg nem történtek tekintessenek, mi a mexicói papirok tulajdonosainak új nagy veszteséget okozand.

A keleti grófságok vaspályáján pénteken este ismét szerencsétlenség történt, jelesen a terhet vonó kocsi, egy később indult gabonavonat által eleretek s olly erőszakkal ütdtek össze, hogy egy gőzmozdony a pályáról letért s mintegy 17 kocsi tökéletesen összezuzatott. A gabonát-vonó kocsi vezetője s futója jöllehet messze vettek, még is minden sérelem nélkül megszabadultak.

Olaszország. Róma oct. 10. Ezennel egy új hivatalos irományt közölök önnel IX. Pius ő szent-sége népatyai érzelmeiről, mely a tartományok legatusai- és delegatusaihoz szétküldetett. Az iromány így hangzik: „Az ünnepélyes öröm nyilatkozatai, melyek által az egyházi állodalom lakosai IX. Pius legkegyelmesebb fejedelmünk trónra emelését és nyilvános működését eddigelé dicsőíték, fényes bizonyítványai az olly szerencsés események fölötti mindenkélt lelkesítő örömszaj magasztosságának. Az öröm, melyet ő szent-sége népével s kormányával egyiránt oszt, a magas egyházfőnökre elérzékenyítő hatott. Szelleme azonban, mely csak azon egyetlen eszmével foglalkozik: alattvalói valódi boldogságát saját dicsőítésénél magasbra becsülni, elszomorodni kénytelen azon gondolat valóságánál, hogy ezen örömmünnepélyek önkényes pénzügyi tevétekek által eredményeztetve valának. Ő szent-sége meg nem engedheti, hogy alattvalói saját személyo miatt nem csekély kiadásokkal terheltessenek. Azon fölül fájdalommal látja, hogy számos néposztályok, illy lelkesütségtől elragadtatva, szokásos foglalkozásaikat ölmulasztják, melyek nekik különböző életpályájukon élelmet biztosítanak. Atyai szive kétszeresen gyászolja e kettős veszteséget szeretett alattvalói egyrésznél. Ő szent-sége tehát, hogy ezen költséges ünnepélyek megszünjenek, és mindenki választott életpályájáni működéséhez ismét visszatérjen, az előadott okoknál fogva nyugalmasan várandja be a kormány által az állodalom jólétére intézett tanácskozományok eredményét. Önök egyébiránt gondoskodni fognak, hogy a szent atya ezen kívánatai nyilvánosságra jussanak, főleg olly alkalommal, midőn holységek előjáróitól s másoktól újabb ünnepélyek s nagyobb nép-

csoporlok egyik helyről a másikbai vándorolhatás megengedéseért fognak megkerestetni. Ha már itt ott hasonló ünnepélyek tartására pénzügyi tevétekek történtek volna, s ezen adományokat egyeseknek visszaadni nem lehetne: ugy haszonnal főkép a közlő télszak alkalmával a szegénységgel küzdők között fölosztathatnak. Urunk, ő szent-sége kettős örömben részesülend: részint ohajtásainak alattvalói részéről lisztelete által, részint mivel látni fogja, hogy az a szegénység fölsegelésére fordittatik, mely neve dicsőítésére szánva volt, mely talán fényesebb, de nem olly nagy értékű és becses lett volna ő szent-ségére nézve, mint a szivek áldásai. Maradunk sat. Rómában oct. 8. 1846. Gizzi bibonok-státustitoknok.“

Északamerikai egyesült státusok. A „M. Chronicle“ egy Veracruzból sept. 2ról kelt különös alkalommal nyert s általa oct. 12kén közzétett tudósítása szerint az egyesült státusok és Mexico közti békekötési előzmények megtörténtek; és pedig a fölföltételek ezek: California odaengedése négy időszakban lefizetendő 10,000,000 dollárért, továbbá a mexicói vámárjegyzékek felényiro leszállítása a mexicói kereskedelem javára; ide számítand még Paredes számüzése sat. Ezen egyezkedés — mint mondják — Santa Ana és néhány amerikai fölhatalmazottak által Tampicoban kötött meg. Erre nézve a „Standard“ megjegyze, hogy ezen adatok igen kétségesek; jelesen azt mondja, miszerint a „Medway“ gőzessel Veracruzból egyenes von érkezett hírek sept. 1jéről keltek, és ezen időben az egyesíthetéről még csak szó som vala hallható. Szinte ekkor Santa Ana a kikötőt elhagyva Mexico fővárosa felé tartott, a nélkül, hogy őt az egyesült státusok valamelyik ügyvivője kísérelné. Így ezen tudósítás elhamarkodott, s Santa-Ana bizonyára magára nem vállalandja azon felelőséget, hogy a nemzeti javadalmak egy részét, például Californiát oda engedje a nélkül, mi előtt egy rendes kormányhoz hasonló népképviselőség megegyezését s jóváhagyását birni nem fogja.

TÁRSULATOK ÉS INTÉZETEK.

Figyelmeztetés a magyar orvosok és természetvizsgálók kassa-eperjesi nagygyűlésében kitűzött pályakérdésre.

Kubinyi Agoston ő nagysága a magyar orvosok és természetvizsgálók Kassa-Eperjesen tartott nagygyűlése alkalmával az állat — élet — s növénytan szakgyűlésben egy pályakérdést hozott ajánlatba, mely a közgyűlésben is elfogadtatván, ezennel közzététetik. A pályakérdés következő:

Kell e, lehet e, s tanácsos e némelly állatokat gazdaság, egészség s kényelmünk tekintetéből kiirtani vagy kevesbiteni? s ha igen, melyek azok? s mi módon irtathatnak ki, különösen a két magyar hazát tekintve.

A feleletek beküldendők lesznek 1848ik évi május első napjáig a kir. magyar természettudományi társulat elnökéhez Pestre bérmentesen, idegen kézzel írva, lapozva, bekötve s a szokott mód szerint jelgés levelkékkel ellátva. A természettudományi társulat a bejött munkákat megbirálván, a pályakérdésre bejövendő pénzüsszeg két harmada a legjobbnak ítélt munkának, egy harmada pedig a másodrangunak fog az 1848ik évben tartandó magyar orvosok és természetvizsgálók kilenczedik nagygyűlésén jutalmul adatni.

Ezen pályakérdésre eddigelé következő adakozások történtek: Kubinyi Agoston ajánlott 6 aranyat, gróf Andrassy György 10 aranyat, Pulszky Ferencz 1 aranyat, gr. Kemény József 5 pftot, Mayer István esztergomi tanár, Marozényi Mátás hittanár, Rómer Florián pozsonyi akadémiai tanár, Gross Fridrik, Török János, Fogarassy Mihály cz. püspök egy egy aranyat, összesen tehát bejött 23 darab arany és 5 pforint. Dr. Török József mint a természettudományi társulat titoknoka.

A magyar gazdasági egyesület közgyűlési határozatából, mind azon igen tisztelt hazánkiai, kik kamat- vagy részvénytartozásaikkal hátra vannak, azoknak szives megküldéseért ezennel ismételve kéretnek, becses ügyelmökbe ajánlván a közlgető novemberi pesti vásárt, mely a legkönyebb módot nyújtja, az ország bár mely részéből a fővárosba biztosan pénzeket küldhetni.

Ugyan ez alkalommal esedezünk, miszerint illető tisztelt hazánkiai a Gazdasági Kistükörnek egyes helyekre szétküldött példányiért az illetőséget beszédni, s az egye-

sület titoknoki hivatalához utasítva beküldeni méltóztassanak — Pesten october 14. 1846. Török János s. k. a. m. gazd. egyesület titoknoka.

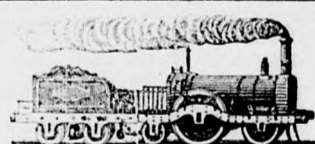
A vácsi süketnéma növelde alaptökéjének szaporítására mult tanév folytában, az igazgatóságnál következő adakozások történtek: föliszt. Gáspár Kázmér vácsi kanonok ur évenkint: 40 pftból álló önkéntes ajánlata követezésében 5 évre 400 ft; Mesztrovics András vácskai lelkési helyettes hagyományából 40 ft 25 kr; Sipos János szőlői lelkész tömegéből 4 ft; Chebe Imre nagyoroszi plébánus hagyományából 11 ft. 12 kr; föliszt: Babics András veszprémi kanonok tömegéből 80 ft; Sliacsany József nándori plébánus hagyományából 4 ft; Seeler Ferdinánd kassai lakostól 1 ft; egy névtelentől 5 ft; Grauer János pesti kereskedő tömegéből 100 ft; Badó Mihály szathmári kanonok ur hagyományából 20 ft; Krizsány Jónás taksonyi plébánus alkalmilag beküldött 24 kr.; Szepes egyházi megyéből átküldetett: Fejérpataky József thurdosini lelkész hagyományából 2 ft; Peilyerecz Adám tisztb. kanonok ur hagyományából 5 ft; Muresák István lúcskai lelkész hagyományából 10 ft; Milovics Eduárd luzsnai lelkész hagyományából 1 ft 12 kr; Huszko József felkai lelkész tömegéből 10 ft; Szepesházy Lajos felső répási lelkész hagyományából 1 ft 48 kr. Az egész összeg 695 ft 1 kr. pengő pénzben; mely az igazgatóság által a kir. közalapítványok főpénztárába Budán feliztetett. — Különbféle rangu vendégek közül, kik a süketnéma növelde Vácson látogatásukkal szerencsétléttek, hol rögtönözött próbatétel által a növendékek tanulmányainak sikeréről meggyőződévén, azokat jutalmoképen megajándékozni kegyeskedtek: Maizner János vácsi timár mester 5 ft; Vadász Emánuel 1 ft; Vein József 1 ft; Beiner József 1 ft; Csomák Emánuel endródi alesperes 10 ft; Pácsics Gergely kecskeméti lakos 40 kr.; kisdobai Dobay Lajos Kassa város jegyzője 2 ft; Prestyánszky László kir. táblai ügyvéd 2 ft; Georgevics István ráczosanádi jegyző 1 ft; Marinovich Gábor szerémmegeyi jegyző 1 ft; Haller grófné 5 ft; Boros József kir. ügyvéd 5 ft; Trangos József kún sz. mártoni lelkész 1 ft; több névtelen 112 ft 12 kr.; összesen 147 ft 52 kr pengőben, mi a növendékek kisebb szükségéire és mulatságokra fordítatik. — Ezen kívül az intézeti növendékek ruhakelmékkel fölsegíteni sziveskedtek: J. S. Fröhlich pesti nagykereskedő a lányoknak küldött 13 nagy posztó kendőt; Boseovitz Théréz asszonyasság pedig 2 darab kartont 132³/₄ röffel, 2 darab nyári nadráganyagot 111³/₄ röffel és 2 darab vásznat 60 röffel. — Mind ezen jótékonyaságtért az intézeti növendékek részéről, a nagylelkű adakozóknak ezennel hálás köszönetét nyilvánítja. — Kollonics Antal kir. süketnéma növelde ideigl. igazgatója.

A Josephinum nevű árvezár részére f. e. augusztusban történt jöltévo adakozások: Frey Antal 2 ft; Gloss József 2 ft; Reichhardt Ignác 2 ft; Kassay Károly 2 ft; Manega Sándor 5 ft; Gellesz János 2 ft; Hartl Ferencz 2 ft; Hermann Pál 2 ft; Bender Márton 2 ft; Villingner Pál 2 ft; Herhold István 2 ft; Gebhard Gebhardus 2 öl tüzellő fát.

Folyó évi szeptemberben tett adakozmányok: Rök Márton 3 ft; Perstl Károly 2 ft; Staffy Márton 2 ft; Fink Engelbert 2 ft; Neff Ferencz 2 ft; Vándorlly János 2 ft; Streng János 2 ft; Kovács János 2 ft; Spurio Fábian 5 ft; Vochuitska János 4 ft; Bernhardt Ferencz 2 ft; Kunczy József 3 ft; Laszt János 2 ft; Leonhard Kristóf 5 ft; Willenthal Antal 3 ft; Reichensparger József 2 ft; Eder Ferencz 2 ft; Hafner János 3 ft; Krajl Antal 3 ft; Schumarszky Ignác 3 ft; Takácsy János 3 ft; Fuchs Antal 3 ft. Mely adakozásokért a bizottság részéről köszönetet nyilvánítatik. Aigner Ferencz m. k. intézeti pészárnok által.

Lipthay Sándor vezetése mellett szerkeszti Illucz Oláh János.

Vasuti hirdetés.

Folyó évi october 1jétől 31dikig következő rendben indulnak naponkint a vonatok:

Pestről Palotán s Dunakeszin át Vácra.

8 órákor reggel, (vasár- és ünnepnapokon 11 órákor délelőtt.)
1/3 órákor délután,
5 órákor este.

Vácra Dunakeszin s Palotán át Pestre.

7 órákor reggel,
1/2 órákor délelőtt,
5 órákor este,
(vasár- és ünnepnapokon 6 órákor este.)

A magy. középp. vasutárs. igazgatósága. 4-4

Statuspapirok árkelete.

Bécs october 19kén.

5 petas státuskötelezvény	ft p. p.	109 ¹ / ₂
4 " " "	" "	99 ¹ / ₂
3 " " "	" "	71 ¹ / ₂
2 ¹ / ₂ " " "	" "	59 ¹ / ₂
1834iki státuskölesön (500 ft p.p.)	786 ¹ / ₄	
1839 " " " (250 ft p.p.)	316 ³ / ₄	

Letteria húzasok.

Kassán oct. 17kén:	67. 48. 39. 24. 38.
Bécsben " 17kén:	62. 59. 90. 82. 29.

Dunakeszi állás.

October 24kén: 5 5' 0" az 0 fölött.

Gabonaár váltó garasokban.

	Tiszta-buza	Kétszeres	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza
Pest october 20. (pesti m.)	290-330	250-265	215-225	140-145	102-107	140-155
Pozsony " 16. (poz. m.)	170-192	—	145-170	100-115	72-77	100-101
Mosony " 18. " "	220-246	—	145-165	88-108	72-76	90-100
Nagyszomb. " 16. " "	164-177	—	140-152	107-109	64-67	—
Veszprém " 16. " "	170-190	145-160	130-145	84-88	60-63	85-90
Győr " 17. " "	160-165	140-150	120-135	85-95	—	70-80
Újbecse " 16. " "	200-230	160-180	—	—	75-70	90-100
Kassa " 10. " "	180-186 ¹ / ₂	165-170	150-155	100-110	55-60	110-120
Miskolcz " 14. " "	195-200	185-190	170-175	59-100	54-55	115-120
Kolozsvár " 15. (kis véka)	—	40	—	34	—	17

Részvények árkelete.

October 19kén.

Pesti közép. vasut részv. (500 ft p.p.)	88 ³ / ₄
Nagyszombati " (100 ft p.p.)	—
Soproni " (200 ft p.p.)	—
Pesti lánchíd részvény (100 ft p.p.)	140
Eszterházy sorsjegy (40 ft p.p.)	60
Bécsi bankrészvény	1565
Dunagőzhajó (500 ft p.p.)	640
Bécs-gloggnitzi vaspálya	126
Budweis-Linz-gmundi (300 ft p.p.)	215
Északi " " "	170
Majlandi " " "	108 ³ / ₄